

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA

CZASOPISMO
PRAWNO-HISTORYCZNE

TOM LIV-ZESZYT 2

2002

POZNAŃ 2002

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Ajnenkiel, Juliusz Bardach, Jan Baszkiewicz, Stanisław Grodziski, Hubert Izdebski, Artur Korobowicz, Krzysztof Krasowski, Adam Lityński, Henryk Olszewski (redaktor), Kazimierz Orzechowski, Stanisław Płaza, Zygfryd Rymaszewski, Stanisław Salmonowicz, Janusz Sondel, Katarzyna Sójka-Zielińska, Waław Uruszczak, Maria Zabłocka

Na język francuski tłumaczył Waław Uruszczak

Adres redakcji:

ul. Św. Marcin 90, Collegium Iuridicum, 61-809 Poznań
tel. (061) 8294-208

Wydawnictwo:

Przedsiębiorstwo Wydawnicze Ars boni et aequi
ul. Zakręt 26 m. 4, 60-351 Poznań
tel. (061) 8688-323, tel./fax 8671-827
e-mail: arsboni@arsboni.com.pl

Printed in Poland

ISSN 0070-2471

Druk i oprawa: ABEDIK SA – Poznań

SPIS TREŚCI — TABLE DES MATIÈRES

Tom LIV — Zeszyt 2

Jean Gaudemet 1908–2001 (Józef Mélèze-Modrzejewski)	9
---	---

I. ROZPRAWY – ARTICLES

Stanisław Grodziski, Uwagi o służebnej, choć nie usługowej roli nauki historii państwa i prawa	15
<i>Les remarques sur un rôle de histoire de l'état et du droit dans la société polonaise</i>	20
Jerzy Michalski, Problematyka reformy sądownictwa i prawa sądowego w okresie sejmu delegacyjnego lat 1767–1768	21
<i>La problématique de la réforme des tribunaux et celle du droit judiciaire dabs la periode de la Diète „de délégation” des années 1767 et 1768</i>	41
Jerzy W. Ochmański, Weber – Jaspers – Forsthoff. U źródeł XX-wiecznej koncepcji administracji świadczącej	43
<i>Weber – Jaspers – Forsthoff. Au près des sources du concept de l'administration de prestation au XXe siècle</i>	66
Józef Ciągwa, Funkcja ustawodawcza Sejmu Śląskiego w latach 1922–1939	67
<i>La fonction législative de la Diète de Silesie dans l'années de 1922 à 1939</i>	88
Dorota Malec, Notariat Drugiej Rzeczypospolitej. Stan badań i podstawowe problemy badawcze	89
<i>Le notariat dans la IIème République Polonaise. L'état actuel des recherches</i>	115
Jerzy Zajadło, Procesy tzw. strzelców przy murze berlińskim	117
<i>Les procès des „fusiliers du mur de Berlin”</i>	139

II. PRACE DROBNE I MATERIAŁY – MISCELLES

Lena Fijałkowska, Archiwalia z Emar	141
Józef Matuszewski, Daty w dekretach (Decreta iuris supremi Magdeburgensis castrī Cracoviensis. Die Rechtssprüche des Oberhofs des deutschen Rechtes auf der Burg zu Krakau. T. I: 1456–1481, T. II: 1481–1511. Hrsg. Von Ludwik Łysiak und Karin Nehlsen-von Stryk, Frankfurt/M) 1995, 1997	151
Aleksander Stępkowski, Geneza instytucji powiernictwa (<i>Trust</i>) na Wyspach Brytyjskich	163

VI

Grzegorz Górski, Rola Sądu Najwyższego USA w kształtowaniu amerykańskiego ustroju konstytucyjnego w latach 1790–1801	185
Piotr Jaglak, Przypadek wyproszenia od kary śmierci z 1791 r.	197
Paweł Gut, Urząd powiatowego radcy sądowego w Prusach na przykładzie prowincji pomorskiej (1742–1849)	201
Aldona Podolska-Meducka, Projekty ustawy kartelowej w Polsce międzywojennej...	215
Władysław Ćwik, Środowisko historyczno-prawne w Rzeszowie (1990–2000)	259

III. ROZMOWY W REDAKCJI – *CONVERSATIONS DANS LA REDACTION*

Z Profesorem Józefem Méléze-Modrzejewskim rozmawia Stanisław Salmonowicz	263
--	-----

IV. ARTYKUŁY RECENZYJNE – *ARTICLES CRITIQUES*

Juliusz Bardach, O początkach doktryny państwowej Rosji. Uwagi w związku z pracą Krystyny Chojnickiej, <i>Narodziny rosyjskiej doktryny państwowej. Zoe Paleolog – między Bizancjum, Rzymem a Moskwą</i> , 2001	279
Henryk Olszewski, O sejmie Rzeczypospolitej za panowania Jana Kazimierza. Uwagi w związku z pracą Stefanii Ochmann-Staniszewskiej i Zdzisława Staniszewskiego ...	285
Adam Lityński, Najjaśniejszego Franciszka Józefa I państwo prawa. O książce Andrzeja Dziadzio, <i>Monarchia konstytucyjna w Austrii 1867–1914. Władza – obywatel – prawo</i> , 2001	293

V. RECENZJE I NOTY RECENZYJNE – *COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES*

Juliusz Bardach, <i>Themis a Clio</i> czyli prawo a historia, 2001 (Stanisław Grodziski) .	301
Ustrój i prawo w przeszłości dalszej i bliższej. <i>Studia historyczne o prawie</i> dedykowane Profesorowi Stanisławowi Grodzkiemu w pięćdziesiątą rocznicę pracy naukowej. Red. Jerzy Malec i Waław Uruszczak, 2001 (Adam Lityński)	304
<i>Honeste vivere (...)</i> . Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Władysława Bojarskiego. Red. Ewa Gajda i Andrzej Sokala, 2001 (Renata Świrgoń-Skok)	307
<i>Historia integra</i> . Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Stanisławowi Salmonowiczowi w siedemdziesięciolecie urodzin. Red. Danuta Janicka i Ryszard Łaszewski, 2001 (Wojciech Witkowski)	311
Stanisław Filipowicz, <i>Historia myśli polityczno-prawnej</i> , 2001; Marian Król, <i>Historia myśli politycznej od Machiavellego po czasy współczesne</i> , wyd. 2, 2001 (Maria Zmierczak)	315
Reinhard Zimmermann, <i>Roman Law, Contemporary Law, European Law. The Civilian Tradition Today</i> , 2001 (Wojciech Dajczak)	323
<i>Forschungen zur Rechtsarchäologie und Rechtlichen Volkskunde. Bde. 13–18. Hrsg. von Louis Carlen</i> , 1991–2000 (Andrzej Gulczyński)	326
<i>Geschichte der Oberlausitz. Herrschaft, Gesellschaft und Kultur vom Mittelalter bis zum Ende des 20. Jahrhunderts</i> . Ed. Joachim Bahlcke, 2001 (Kazimierz Orzechowski) .	336

Jacob Goldberg (ed.), <i>Jewish Privileges in the Polish Commonwealth: Charters of Rights Granted to Jewish Communities in Poland – Lithuania in the Sixteenth to Eighteenth Centuries</i> , vol. 1–3, 2001 (Henryk Olszewski)	339
Andrzej Wasiak, <i>Monteskiuszowski model władzy w konstytucji amerykańskiej 1787, polskiej i francuskiej 1791 r.</i> , w: <i>Wokół archeologii słów i ich funkcjonowania</i> . Red. S. Podobiński, Częstochowa 2001 (Ewa Turcka-Woźniak)	340
Henryk Kocój, <i>Upadek Konstytucji 3 maja w świetle korespondencji Fryderyka Wilhelma II z posełem pruskim w Warszawie Girolamo Luccesinim</i> , 2002 (Agnieszka Elżbieta Kubicka)	342
Aldona Prašmantaitė, <i>Žemaičių vyskupas Juozapas Arnulfas Gietraitis</i> , 2000 (Jacek Sobczak)	344
Sophia Kemlein, <i>Żydzi w Wielkim Księstwie Poznańskim 1815–1848. Przeobrażenia w łonie żydostwa polskiego pod panowaniem pruskim</i> . Oprac. i posłowie Krzysztof Makowski, 2001 (Andrzej Gulczyński)	347
Jerzy Zajadło, <i>Formuła Radbrucha. Filozofia prawa na granicy pozytywizmu prawniczego i prawa natury</i> , 2001 (Jerzy W. Ochmański)	351

VI. IN MEMORIAM

Teresa Janasz 1921–2001 (Alfred Konieczny)	355
Vytautas Raudeliūnas 1930–2002 (Andrzej B. Zakrzewski)	359

VII. KRONIKA – *CHRONIQUE*

Doktorat <i>honoris causa</i> dla Profesora Stanisława Grodzkiego (Kazimierz Orzechowski)	361
Jubileusz Profesora Stanisława Salmonowicza (Danuta Janicka)	362
Jubileusz Profesora Andrzeja Ajnenkiela (Joanna Gierowska-Kałamur)	367
Jubileusz Profesora Jerzego Walachowicza (Krystyna Sikorska-Dzięgielewska)	369
Międzynarodowa Szkoła Prawa Rzymskiego (Anna Pikulska-Robaszkiewicz)	370
55 Sesja Société Fernand de Vicher pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité /SIHDA/ (Anna Pikulska-Robaszkiewicz)	372
Sto lat niemieckich badań nad historią Europy Wschodniej (Henryk Olszewski)	373
Wspomnienie o Profesorze Bogdanie Lesińskim (Krystyna Sikorska-Dzięgielewska)	374
Obrony prac doktorskich (Materiały zebrali: Jarosław Reszczyński, Józef Ciągwa, Monika Wójcik, Piotr Niczyporuk, Róża Dembska)	374

VIII. BIBLIOGRAFIA – *BIBLIOGRAPHIE*

Materiały do polskiej bibliografii historycznoprawnej za rok 2000. Pod red. Marii Zabłockiej i Andrzeja B. Zakrzewskiego zebrali Marzenna Paszkowska, Roman Sobotka, Andrzej B. Zakrzewski	377
--	-----

IX. LIST DO REDAKCJI

Stanisław Salmonowicz, O badaniach nad rolą prawa rzymskiego w Polsce słów kilka	469
--	-----

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW ZESZYTU 2

- Juliusz Bardach (Warszawa)
Józef Ciągwa (Rzeszów)
Władysław Ćwik (Rzeszów)
Wojciech Dajczak (Poznań)
Róża Dembska (Poznań)
Lena Fijałkowska (Łódź)
Joanna Gierowska-Kałfaur (Warszawa)
Grzegorz Górski (Toruń-Lublin)
Stanisław Grodziski (Kraków)
Andrzej Gulczyński (Poznań)
Paweł Gut (Szczecin)
Piotr Jaglak (Warszawa)
Danuta Janicka (Toruń)
Alfred Konieczny (Wrocław)
Agnieszka E. Kubica (Katowice)
Dorota Malec (Kraków)
Józef Matuszewski (Łódź)
Józef Méléze-Modrzejewski (Paryż)
Jezry Michalski (Warszawa)
Piotr Niczyporuk (Białystok)
Jerzy W. Ochmański (Poznań)
- Henryk Olszewski (Poznań)
Kazimierz Orzechowski (Wrocław)
Marzenna Paszkowska (Warszawa)
Anna Pikulska-Robaszkiewicz (Łódź)
Aldona Podolska-Meducka (Warszawa)
Jarosław Reszczyński (Kraków)
Stanisław Salmonowicz (Toruń)
Krystyna Sikorska-Dzięgielewska (Poznań)
Jacek Sobczak (Poznań)
Roman Sobotka (Warszawa)
Aleksander Stępkowski (Warszawa)
Renata Świrgoń-Skok (Rzeszów)
Ewa Turska-Woźniak (Łódź)
Wacław Uruszczak (Kraków)
Wojciech Witkowski (Lublin)
Monika Wójcik (Lublin)
Maria Zabłocka (Warszawa)
Jerzy Zajadło (Gdańsk)
Andrzej B. Zakrzewski (Warszawa)
Maria Zmierczak (Poznań)